

какво щеше да стане... Ахъ, ако можаха да избягат!...

— Турцитъ накараха селянитъ да излѣзатъ съ колитъ си къмъ върха, за да пренасятъ куршуми, храна и вода... Азъ бѣхъ съ първитъ коли, ей тамъ до онази падинка... Къмъ обѣдъ единъ офицеръ изпрати менъ и още двама селяни да занесемъ писмо на войводата да се предаде... Тогава го видѣхъ: толкова години вече, а още го помня, като че е било вчера.

— Ами, какво отговори войводата? — запита единъ отъ другаритъ.

— Какво ли? — стелна го съ очи дѣдо Спиро. — Какво може да отговори единъ лъвъ? Изсмѣ се и каза да кажемъ на Енверъ-бея: „Ние не сме разбойници, а борци за свобода!“ — Тѣй му кажете, каза, и ни гледа засмѣнъ... Тогава му цѣлунахъ ржка и заплакахъ. Запитахъ го:

— Какъ се казвашъ, войводо?

— Петко Койчевъ. Кажете на селянитъ името ми! Да помемъ моята дружина!

— Ние се върнахме при турцитъ. Почна се боятъ. А отъ върха всички чувахме да се носи само единъ викъ: „Да живѣе България!“... После изведнажъ затихна всичко... Турцитъ помислиха, че борцитъ сж избити, а не било то! Нашитъ мо-

мчета, като си свършили куршумитъ, възпламенили последнитъ си бомби и легнали надъ тѣхъ... Ехъ, ехъ!... страхотия!

Ние стояхме като попарени! Нима е възможно такова самоубийство?

Дѣдо Спиро сякашъ разбра мислитъ ни и се усмихна:

— Чудите се защо се самоубиха тѣзи момчета ли? Да ви кажа! Защото свободата е сладка! Който е билъ робъ — знае горчивката на робството. Съ тази горчилка живѣхме до днесъ!

Старецътъ трѣсна глава:

— И азъ едва отъ нѣколко дни разбрахъ защо се усмихваше Петко Койчевъ, когато му цѣлунахъ ржка. Той знаеше, че ще дойде време да му благодаримъ всички за свободата.

